

Радован М. Маринковић

ИСПУЊЕНИ ЗАВЕТИ РЕВОЛУЦИОНАРА

ДИМИТРИЈЕ ЈАЊИЋ — ДРАГИША ПЕТРОВИЋ, »Доктор ДРАГИША МИШОВИЋ«, Центар за културу, Чачак, 1979. год.

На сахрани хуманисте и иста-
кнутаг револуционара др Дра-
гише Мишовића, кога је полици-
ја ликвидирала, Момир Мошо
Томић, секретар Окружног ко-
митета КПЈ за Чачак, рекао је,
поред осталог, 20. јануара 1939.
године:

»Заветујемо се у име КПЈ за
Србију и радничке класе Срби-
је, друже Драгиша, пред твојим
гробом, у име радничке класе
којој си и ти припадао, да ћемо
наставити борбу до победе. Тво-
је срце куцало је за све оне ко-
ји данас пате. Твоја душа плам-
тела је љубављу према људима;
учио си нас да се боримо за но-
во друштво, друштво правде и
једнакости, слободе и среће љу-
ди и народа. За друштво у ко-
ме ће онај који ради уживати
плодове свог рада и у коме не
ће бити напоредо беде оних ко-
ји раде, а богатства за оне који
не раде уживајући плодове ту-
ђег рада... Заветујемо се, драги
наш друже, да ћемо остати вер-
ни твом идеалу и нашем иде-
алу, за који си живот поло-
жио...«

Извесно је да разговор, у би-
ло којим приликама, о др Дра-
гиши Мишовићу и текстовима
који се о њему пишу на може
да протекне без подсећања на
овај завет. Отуда и ми подсећа-
мо на њега после читања моно-
графије чији су аутори Дими-

трије Јањић и Драгиша Петро-
вић из Чачка. То је њихов
ауторски првенац, па има мо-
тива за расправу доста. Тим пре
што су борбом за слободу, за
нове друштвено-економске и
политичке односе, после победе
у величанственом народносло-
бодилачком рату, ти идеали и
ти завети остварени у социјали-
стичкој Југославији. Борци Ча-
чанског НОП одреда у устанку
1941. године и касније часно су
носили име др Мишовића, ху-
манисте, револуционара, члана
Покрајинског комитета КПЈ за
Србију. Његовим животом и де-
лом непрекидно су се инспири-
сали. А какав је тај живот био,
обавеза је да кажу сви аутори
који пишу о др Драгиши Мишо-
вићу. Он се може сазнати и из
нове књиге, чији су аутори Ја-
њић и Петровић. Кажемо »но-
ве«, јер су »Деце новине« из
Горњег Милановца, нешто рани-
је, публиковала монографија о
др Мишовићу из пера Радмила
Кљајића.

Аутори су, користећи распо-
ложиву архивску и другу гра-
ђу, настојали да баце нове све-
тлости на деловање овог рево-
луционара, личности која је да-
ла знаменит печат радничком и
комунистичком покрету у нас
између два светска рата. Ком-
бинијући хронолошки и темат-
ски приступ обради слојевитог
друштвеног и политичког анга-

жмана др Мишовића, Јањић и Петровић су »богатство револуционарних кретања, развој револуционарне мисли и утицај КПЈ на народне масе у предвечерје народноослободилачког рата солидно проучили и обрадили, и — истовремено, сагледали место и улогу др Драгише Мишовића у тим револуционарним збивањима«. Пратили су његово израстање у истинског борца и војника Партије, мобилизатора народних маса, организатора и инспиратора борбе за национално и социјално ослобођење, равноправне односе међу народима и државама, на окупљању — како се каже у предговору — за борбу против сагледане растуће опасности од фашизма. При свему томе, аутори су ишли најтежим путем — увек дајући оцену одређених кретања, појава, догађаја и личности, нарочито успевајући да саопште свежа сазнања о томе како је др Драгиша Мишовић окупљао широке народне масе на програму КПЈ, радећи на стварању Народног фронта слободе, на »оснивању Странке радног народа, на укључивању истакнутих представника грађанских партија Чачка у ова кретања«. И, чини се, ти делови књиге су најуспелији, најцеловитији. Сва та сазнања извиру из добро проучене архивске и мемоарске грађе, коју су Јањић и Петровић критички консултовали, а која се није увек односила искључиво на личност и дело др Драгише Мишовића, већ је говорила о суштини друштвено-економских и полити-

чких односа у којима је Партија тада деловала. Поменута је и читава галерија револуционара са којима је др Мишовић водио ту борбу.

Наравно, када све то кажемо, не мислимо да ова књига даје коначне судове о револуционарном радничком и комунистичком покрету чачанског краја између два светска рата, затим о месту и улози др Мишовића у том времену. У мојој, заправо, има и оцена о којима се још може расправљати или појединих момената из живота др Мишовића који нису целовитије сагледани, посебно из младости и доба школовања, који су само овлаш скицирани. Уз то, настојање да се по сваку цену дају оцене и судови утичу да се понекад губи живост у казивању. Непотпун је и научни апарат...

Ипак, то никако не значи да нисмо добили заиста занимљиву и значајну књигу, која говори о др Драгиши Мишовићу, али је и прилог за проучавање бурног историјата радничког и комунистичког покрета чачанског краја и Србије. Са те стране посматрана, она ће бити драгоцен драгочина друштвеница многим. То је успех тим већи што је она првенац ове двојице чачанских аутора.

Издавач књиге је Центар за културу у Чачку, уредник Драгољуб С. Суботић, а рецензенти Драгослав Мутаповић и Радисав Недељковић.

ПОРТРАТ